

Grzegorz Krupa

"Wolność i władza w życiu publicznym", red. W. Zuziak, J. Mysona Byrska, Kraków 2008 : [recenzja]

Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 16, 403-405

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

***Wolność i władza w życiu publicznym*, red. W. Zuziak, J. Mysona Byrska, WN PAT, Kraków 2008, s. 371.**

Katedra Etyki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (dawna PAT) zainicjowała w 2008 r. nową serię wydawniczą zatytułowaną *Etyka i życie publiczne*. Jej celem ma być pogłębiona analiza kwestii etycznych dotyczących życia społecznego i politycznego. Przedsięwzięcie skierowane jest nie tylko do osób naukowo zainteresowanych problematyką etyczną, ale także do każdego obywatela, który w sposób świadomy i odpowiedzialny chce uczestniczyć w życiu publicznym. Pierwszym tomem nowej serii jest praca zbiorowa *Wolność i władza w życiu publicznym* pod redakcją Joanny Mysony Byrskiej i ks. Władysława Zuziaka. Tom stanowi pokłosie sesji naukowej, jaka w październiku 2008 r. odbyła się na krakowskiej uczelni.

Opublikowane w omawianej pracy artykuły stanowią szerokie spektrum zagadnień dotyczących wolności i władzy, a także ich wzajemnych relacji, ze szczególnym naciskiem na różnorodne formy urzeczywistniania się w przestrzeni publicznej. Poszczególne teksty zostały uporządkowane i pogrupowane w czterech blokach tematycznych.

W pierwszej części, zatytułowanej *Wolność polityczna i jej granice*, znalazły się artykuły: Justyny Miklaszewskiej (*Wolność jednostki i jej granice w demokratycznym państwie*), Iwony Jakubowskiej-Branickiej (*Wolność i jej granice a prawa człowieka – spór o zasady współczesnej demokracji liberalnej*), Joanny Mysony Byrskiej (*Państwo zintegrowane a wolność jednostki*), Krzysztofa Wieczorka (*Pamięć, wierność, wolność*), Haliny Šimo (*Sprawiedliwość a wolność*), Ewy Wyrębskiej (*Etyka w życiu publicznym w kontekście filozofii politycznej Immanuela Kanta. Kilka słów refleksji nad zgodnością polityki i moralności*) oraz Anny Markiewicz (*Prawda a wolność społeczeństwa liberalnego w koncepcji Richarda Rorty’ego*).

Druga część, zatytułowana *Władza i wolność w życiu publicznym i prywatnym*, zawiera artykuły: Magdaleny Żar-deckiej-Nowak (*Władza kształtująca jednostkę*), Dariusza Jurusia (*Władza na własność*), Marka Rembierza (*Gra władzy i wolności. O ludzkich dążeniach do samostanowienia i podmiotowości w epoce ideologii konkurujących o zawłaszczenie człowieka*), Piotra Domerackiego (*Mgławice wolności. Między autonomią a niezależnością*), Antoniny Sebesty (*Wolność i godność jednostki, a przynależność do organizacji politycznych i społecznych*), Krzysztofa Dudy (*Wspólnota osób jako realizacja wolności w życiu społecznym w ujęciu Mikołaja Bierdiajewa*), Anny Marek-Bieniasz (*Czy człowiek jest wolny? Kto nad kim ma władzę? Pytania do przyrodnika*), a także Piotra Bartuli (*Stadion jako metafora „polis”*).

W kolejnym bloku pt. *Dojrzewanie do wolności w sferze ekonomicznej i społecznej* swoje teksty zamieścili następujący autorzy: Vladislav Dudinský (*Postmoderna a hra s morálkou. K niektorým problémom formovania osobnosti*), Martin Lačný (*Ekonomická sloboda a moc v kontexte korporatívneho občianstva*), Cyril Diatka (*Občianska spoločnosť a demokracia. Problém reality a ilúzií*), Milan Jozek (*O slobode, moci a hodnotách v procese zachovania dôstojnosti života človeka. Nárys niekoľkých myšlienok*), Pavel Dancák (*Wymiar społeczny wychowania ku wolności*), Anoton Takáč (*Mobbing – moc psychického teroru na pracoviskách*).

Na ostatni blok składają się następujące artykuły: *Wolność w kulturze i władza w mediach*: Krzysztof Przybyszewski (*Kultura życia publicznego w Polsce*), Krzysztof Wąchal (*Wymiary życia publicznego*), Małgorzata Cichoń (*Wolność zagrożona – krytyka współczesnej kultury w myśli Alberta Schweitzera*), František Chovanec i Peter Straka (*Negatívne prejavy slovenskej zastupiteľskej demokracie ako faktor obmedzujúci vonkajšiu slobodu jednotlivca*), Aneta Gawkowska (*Wolność i władza według nowego feminizmu*), Mária Klobušická (*Media w kontekście moralnym i kulturowym*) oraz Sławomir Drelich (*Sojusz prawdy z okrucieństwem. Kontrowersje wokół wolności mediów*).

Sam przegląd tytułów artykułów zamieszczonych w prezentowanej pracy wskazuje na bogactwo poruszanych tematów. Wśród dwudziestu ośmiu opracowań, sześć z nich zostało opublikowanych w języku słowackim (wraz z anglojęzycznym abstraktem). Praca bowiem, podobnie jak wspomniane sympozjum, powstało przy współpracy filozofów słowackich z ośrodków uniwersyteckich z Preszowa i Nitry.

Inicjatywa krakowskich etyków stanowi ważny przyczynek w ocenie propozycji składanych przez polityków i przedstawicieli życia publicznego.

Jest także, jak się wydaje, niezwykle odważna, ponieważ nie boi się przypominać o konieczności uwzględnienia aksjologii w demokratycznej przestrzeni społecznej. Mamy nadzieję, iż nowa seria wydawnicza wydatnie przyczyni się do zrozumienia życia publicznego w Polsce i pozostałych krajach Europy Środkowowschodniej w dwadzieścia lat po radykalnych przemianach ustrojowych, społecznych i politycznych.

Autorzy zapowiadają tematykę kolejnego tomu serii *Etyka i życie publiczne*. Tym razem ma to być problematyka kłamstwa w przestrzeni publicznej.

ks. Grzegorz Krupa